

CYNGOR GWYNEDD

ADRODDIAD I GYFARFOD CABINET CYNGOR GWYNEDD

Dyddiad y Cyfarfod:	4 Hydref, 2016
Aelod Cabinet:	Y Cynghorydd Mair Rowlands, Aelod Cabinet Plant, Pobl Ifanc a Hamdden
Swyddog Cyswllt:	Iwan T. Jones, Cyfarwyddwr Corfforaethol
Rhif Ffôn Cyswllt:	01286 679685
Teitl yr Eitem:	Adroddiad Perfformiad Plant, Pobl Ifanc a Hamdden

---

1. CYFLWYNIAD

- 1.1. Pwrpas yr adroddiad yma yw i'ch diweddarau ar beth sydd wedi'i gyflawni yn y meysydd yr wyf yn gyfrifol amdanynt fel Aelod Cabinet Plant, Pobl Ifanc a Hamdden. Bydd hyn yn cynnwys amlinellu'r diweddaraf gyda'r addewidion yn y Cynllun Strategol; lle mae'r mesurau perfformiad arni; a'r diweddaraf o ran cynllun arbedion a thoriadau.
- 1.2. Byddwn yn eich atgoffa fod yr holl faterion eisoes wedi bod yn destun trafodaeth ac wedi eu craffu mewn cyfarfodydd o'r timau rheoli ynghyd a'r fîm arweinyddiaeth.
- 1.3. Ar y cyfan, rwyf yn gyfforddus gyda pherfformiad y meysydd, sy'n awgrymu ein bod ar y trywydd cywir. Er hyn, rwyf yn awyddus i dynnu eich sylw at y mater canlynol:
  - **5.3.1 Ffigyrau plant mewn gofal wedi cynyddu 15% o'i gymharu ag adeg yma flwyddyn ddiwethaf** - Mae'r cynnydd yn duedd sy'n cael ei adlewyrchu ar lefel rhanbarthol a chenedlaethol. Rwy'n grediniol byddai'r ffigwr plant mewn gofal yn uwch petai'r pecyn o brosiectau/gwasanaethau ataliol megis Tîm Trothwy Gofal a Thîm gyda'n gilydd ddim mewn lle.

2. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

2.1. Derbyn a nodi'r wybodaeth yn yr adroddiad.

3. Y RHESWM DROS YR ANGEN AM BENDERFYNIAD

3.1. Er mwyn sicrhau rheoli perfformiad effeithiol.

4. PROSIECTAU'R CYNLLUN STRATEGOL

4.1. P8 Ymyrraeth Gynnar ar gyfer grwpiau o blant a phobl ifanc bregus Gwynedd - Gosod cyfeiriad a sefydlu blaenoriaethau ar gyfer agenda ataliol yng Ngwynedd

4.1.1 Ers i mi adrodd i chi tro diwethaf, mae'r Adran Plant a Theuluoedd wedi ffurfio Grŵp Tasg i arwain ar y gwaith a bydd y cyfarfod cyntaf yn cymryd lle ym mis Medi. Y grŵp yma fydd yn gyfrifol am roi cyfeiriad i'r gwaith a llunio cynllun gweithredu.

4.2. Fframwaith Ymgysylltu a datblygu leuenctid

4.2.1 Er mwyn eich atgoffa, mae'r fframwaith yma yn anelu at leihau'r nifer o bobl ifanc nad ydynt mewn addysg, cyflogaeth na hyfforddiant. Mae'r fframwaith yn canolbwyntio ar nodi'r bobl ifanc sy'n fwy tebygol o ymddieithrio; brocera a chydlynu'r cymorth ar eu cyfer yn well, a thracio a symud pobl trwy'r system yn well. Mae ffigwr pobl ifanc NEET (dim mewn addysg, hyfforddiant, na gwaith) Gwynedd yn 16 oed yn 1.8% yn ôl ffigyrau diweddar (Mehefin 2016) o'i gymharu â 5% yn 2012. Mae hyn yn dangos gostyngiad yn y ffigwr dros y 4 mlynedd diwethaf. Teg yw dweud bod nifer o brosiectau Ewrop megis Potensial wedi chwarae rhan fawr yn cael y ffigwr yma i lawr dros y blynyddoedd. Nawr bod Potensial wedi dod i ben, rydym yn gobeithio bod rhaglen TRAC ac AdTrac a'r gwaith sy'n cael ei wneud gan Fframwaith Ymgysylltu yn sicrhau bod y ffigwr yma yn parhau yn isel.

4.2.2 Yn syml, mae'r ffigwr 1.8% yn golygu 24 o bobl ifanc - mae'r ffigwr yma yn cymharu'n ffafriol gyda ffigwr Cymru, sydd yn 4.5%. Y sialens yn ystod y flwyddyn yn parhau i geisio lleihau'r ffigwr, a sicrhau nad yw'r ffigwr yn cynyddu.

4.2.3 Ers i mi adrodd i chi y tro diwethaf, mae'r elfen yma o'r prosiect wedi canolbwyntio ar sefydlu teclyn proffil dysgwyr, sef teclyn sy'n cael ei ddefnyddio i adnabod pobl ifanc sy'n debygol o ymddieithrio. Er bod ffigwr NEET Gwynedd yn ymddangos yn eithaf isel ar hyn o bryd, mae'r teclyn wedi adnabod 430 o bobl ifanc (Blwyddyn 7-11) sydd yng nghategori risg uchel. Mae'r teclyn yn defnyddio dangosyddion caled megis presenoldeb, ymddygiad a chyrhaeddiad i wneud yr asesiad, ac wedyn yn bandio pobl ifanc yn ôl y sgôr '*Immediate Action, Close Watch, No Watch*'. Mae mwyafrif o ddisgyblion Gwynedd yn y categori '*no watch*'. O safbwynt y 430 sydd wedi'i hadnabod yn risg uchel ar hyn o bryd, mae canran wedi eu cyfeirio at brosiect TRAC ac mae ymyraethau penodol yn cael eu llunio er mwyn eu tynnu allan o'r categori yma.

5. MESUR PERFFORMIAD

5.1. Ceir trosolwg o berfformiad mesurau leuenctid, Hamdden; a Phlant a Chefnogi Teuluoedd yn **Atodiad 1**.

5.2. Ar y cyfan mae'r mesurau yn perfformio'n dda, gyda rhai meysydd yn perfformio'n dda iawn, sy'n awgrymu ein bod ar y trywydd cywir. Fodd bynnag, mae gwaith pellach angen ei wneud i ddadansoddi rhai o'r mesurau a thrwy hynny wella'r gwasanaeth a gynigir i bobl Gwynedd.

5.3. Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd

5.3.1 I osod y cyd-destun ar gyfer gwaith Adran Plant a Theuluoedd, rwyf yn awyddus i nodi'r nifer o blant mewn gofal, a'r cynnydd a welir i'r ffigwr yn ystod y flwyddyn. Ar ddiwedd Mehefin 2016, roedd 214 o blant yng ngofal y Cyngor. Mae hyn yn gynnydd o 15% ar y nifer mewn gofal o'i gymharu ag adeg yma flwyddyn ddiwethaf.

Plant Mewn Gofal	2016/17 (Mehefin)	2015/16 (Mehefin)	2014/15 (Mehefin)
Nifer o blant mewn gofal ar ddiwedd y cyfnod	214	186	188
Nifer o leoliadau newydd	22	9	17
Nifer o blant wedi dod allan o ofal	15	16	-
Nifer o blant wedi eu mabwysiadu	0	5	-

5.3.2 Mae'r cynnydd yma yn duedd sy'n cael ei adlewyrchu ar lefel Rhanbarthol a Chenedlaethol. O ddadansoddi'r cynnydd, mae 87% (19/22) yn achosion lle gwnaed cais i'r llys teulu yn dilyn cyfnod lle na welwyd newid mewn ymddygiad rhieni. Mae nifer o'r achosion hyn wedi aros gartref gyda rhiant o dan amodau'r llys tra bod gwaith rhiantu pellach yn cymryd lle o dan gyfarwyddyd y llys. Ni ellir rhagdybio sawl plentyn fydd yn parhau mewn gofal ei riant ar ddiwedd yr achos llys. Dros y cyfnod o flwyddyn mae'r nifer o blant sydd wedi eu lleoli gyda'u rhieni o dan Orchymyn Gofal wedi cynyddu o 27 i 56. Mae'r mathau eraill o leoliadau plant mewn gofal wedi aros yn sefydlog dros yr un cyfnod. Rwy'n grediniol byddai'r ffigwr plant mewn gofal yn uwch petai'r pecyn o brosiectau / gwasanaethau ataliol megis Tîm Trothwy Gofal a Thîm Gyda'n Gilydd ddim mewn lle.

5.3.3 Rwyf hefyd yn awyddus i dynnu sylw at rhai o'r mesurau eraill Adran Plant a Theuluoedd, lle mae perfformiad yn dangos lle i wella:

- **Canran ymweliadau statudol a phlant sy'n derbyn gofal yn cael eu cynnal yn ystod y flwyddyn (SCC/025).** Gwelir bod y canran wedi disgyn mymryn yn ystod y blynyddoedd diwethaf o 87.7% yn 2014/15 i 86.9% yn 2015/16. Mae'r ffigwr yma yn is na'r ffigwr Cenedlaethol sydd yn 88.1% a'r ffigwr Teulu Gwledig sydd yn 87.98%. Mae'r ffigwr hyd yma ar gyfer y flwyddyn 2016/17 yn 83.4%. Rwyf wedi holi'r Adran am y ffigyrau, a'r hyn sy'n dod yn amlwg yw bod yr ymweliadau yn cymryd lle, ond bod y gweithwyr ddim yn cofnodi ar y ffurflen bwrpasol ar system RAISE. Rwyf eisoes wedi gofyn a oes modd edrych ar ffordd arall o gofnodi, h.y. bod y gweithwyr yn cario iPad neu declyn gyda fo/hi a llenwi'r wybodaeth yn syth ar ôl yr ymweliad. Mae hyn yn codi cwestiwn ynglŷn â'r holl ddogfennau sydd angen eu cwblhau a byddai'n fuddiol cael trafodaeth bellach ar y mater yma.

- Rwyf yn falch o weld cynnydd sylweddol yn y **canran o blant mewn gofal a chanddynt Gynllun Addysg Bersonol o fewn 20 diwrnod (SCC/024)**. Ar ddiwedd 2015/16, roedd y perfformiad yn isel iawn ar 37.9%. Rwy'n falch o ddweud bod y ffigwr wedi codi i 72.7% (Gorffennaf 2016). Golygai hyn mai dim ond un plentyn oedd ddim wedi derbyn Cynllun Addysg Bersonol o fewn yr amserlen, ond fe allaf gadarnhau eu bod wedi derbyn eu cynllun erbyn hyn.
- Mae'r gwaith o ddatblygu mesurau sy'n adlewyrchu pwrpas y gwasanaethau o fewn yr Adran yn parhau, gyda sesiwn wedi'i gynnal ym mis Mehefin gyda rheolwyr ac uwch reolwyr, gydag amserlen o gwblhau'r broses i ddigwydd erbyn mis Medi. Mae gwaith wedi'i wneud hefyd i addasu'r mesurau Cenedlaethol sy'n ofynnol i'w casglu o Ebrill 2016 yn sgil y Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol. Fe welwch chi rhai o'r mesurau newydd yma yn **Atodiad 1**.

5.4. Gwasanaeth Ieuencid

- 5.4.1 O ran mesurau Gwasanaeth Ieuencid, rwy'n falch o weld bod **nifer pobl ifanc sy'n derbyn achrediadau trwy'r Gwasanaeth Ieuencid** wedi codi i 2807 yn ystod 2015/16, sy'n gynydd o 758 ers 2014/15. Mae'r achrediadau yma yn gyfuniad o achrediadau Gwobr Dug Caeredin, Agored Cymru a Phrifysgol Bangor.

5.5. Gwasanaeth Hamdden

- 5.5.1 Gyda mesurau Hamdden, gwelir bod **nifer yr ymweliadau i ganolfannau hamdden fesul pen y boblogaeth** wedi dod i lawr ar gyfer flwyddyn 2015/16, o'i gymharu â'r blynyddoedd cynt. Y rheswm am hynny yn syml yw bod un canolfan wedi bod ar gau am 6 mis ar gyfer gwaith uwchraddio. Er bod y ffigwr yn dangos gostyngiad, mae perfformiad Gwynedd yn arbennig o dda i'w gymharu gyda gweddill Cymru, gyda Gwynedd yn parhau yn y chwarter uchaf yng Nghymru, gyda dim ond Blaenau Gwent a Wrecsam yn uwch. Yn ogystal, mae gwybodaeth sydd wedi'i gasglu ar nifer yr ymweliadau o Ebrill 2016 hyd yma yn awgrymu bod y ffigyrau yn gyson hefo blynyddoedd blaenorol, ond, rhagwelir gostyngiad yn ystod misoedd yr Haf oherwydd tywydd braf.
- 5.5.2 Bu gostyngiad yn y ffigwr **canran o blant sy'n 11 oed ac wedi cyrraedd safon y Cwricwlwm Cenedlaethol** i 78% yn 2015/16 o'i gymharu â 82% yn 2014/15. Bu newid i'r prawf nofio ar draws Cymru yn ddiweddar, ac o ganlyniad, roedd y Gwasanaeth Hamdden yn rhagweld y byddai'r ffigwr yn disgyn gan fod y prawf yn fwy heriol. Prif rwystrau ar gyfer gwella'r perfformiad ydi diffyg cyllid gan ysgolion er mwyn danfon plant yn gyson i'r gwersi yn ystod y flwyddyn ysgol, a lleihad yn y grant nofio am ddim sydd yn golygu bod llai o athrawon yn cael eu hyfforddi er mwyn dysgu nofio i'r safon angenrheidiol. Rwyf wedi gofyn i'r Gwasanaeth ystyried yr uchod a gweld os oes modd goresgyn y rhwystrau, a chodi'r ffigwr erbyn diwedd y flwyddyn ariannol.

6. SEFYLLFA ARIANNOL / ARBEDION

6.1. Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd

6.1.1 Mae amryw o gynlluniau 2016/17, gan gynnwys y toriadau, wedi eu gwireddu. Roedd Adolygiad Chwarter Cyntaf y gyllideb refeniw 2016/17 a gyflwynwyd i'r Cabinet ar 12 Gorffennaf yn cyfeirio at y meysydd lleoliadau/maethu a dangos gorwariant posib, gydag elfen o'r gorwariant oherwydd methiant posib i gyflawni'r targed arbedion yn llawn. Yn dilyn trafodaeth gyda'r Adran, rwy'n ffyddiog fod y rhaglen waith i wireddu'r arbedion mewn lle, a bydd y rhain yn cael eu cyflawni'n llawn. Mae'r gorwariant wedi digwydd o ganlyniad i'r pwysau sylweddol ar y gofyn am y gwasanaeth, a'r nifer o blant mewn gofal yn cynyddu, fel rwyf eisoes wedi nodi o dan bennawd 'mesur perfformiad'. Mae ychydig o achosion risg uchel, ac felly cynlluniau gofal drudfawr, ynghyd a'r nifer uwch na'r arfer am y chwarter wedi dod i ofal am y tro cyntaf (22 achos, gyda 19 yn achos llys). Mae'r crynhoad gwariant am weddill y flwyddyn, felly'n cynnwys y ffactorau hyn yn ogystal â rhagdybiaethau achosion ychwanegol. Rwy'n ffyddiog bod trefniadau mewn lle i adolygu fel rhan o'r cynllun gwireddu.

6.2. Adran Economi a Chymuned (Hamdden ac Ieuencid)

6.2.1 Mae'r Adran Economi a Chymuned hefyd yn gwneud cynnydd derbyniol, a'r rhagolwg yn addawol iawn ar gyfer arbedion a thoriadau yn ystod 2016/17, ac i raddau, 2017/18 ar wahân i Gynllun HAM4, sef rhedeg cyfleusterau yn fwy effeithiol. Er bod rhaglen waith ar y gweill, mae'r rhagolwg presennol yn awgrymu na fydd modd gwireddu'r cynllun hwn yn llawn o fewn yr amserlen a ragwelwyd yn wreiddiol. Rwyf wedi gofyn i'r Adran ystyried datrysiad ar gyfer hyn cyn gynted â phosib.

7. CAMAU NESAF AC AMSERLEN

7.1. Dim i'w nodi.

8. UNRHYW YMGYNGHORIADAU A GYNHALIWDYD CYN ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

8.1. Barn y Swyddogion Statudol:

i. Y Prif Weithredwr:

"Fel yr wyf wedi ei nodi mewn adroddiadau perfformiad eraill sydd gerbron y Cabinet, mae'n bwysig cydnabod y gwaith da sydd yn cael ei wneud i gyflawni addewidion cyhoeddus y Cyngor hyd yn oed ar adeg pan y mae adnoddau yn crebachu. Yn benodol, yn y maes hwn, mae datblygu'r agenda ataliol yn fwy pwysig nag arfer. Yn amlwg, mae meysydd lle mae lle i wella ac mae rhain yn cael eu cydnabod. Yn olaf mae gweithredu ar yr arbedion sydd wedi eu cytuno, er yn amhleserus tu hwnt yn allweddol a rhaid cadw'r trwyn ar y maen i wireddu'r hyn sydd wedi eri ymrwymo yn y maes hwn."

ii. Y Swyddog Monitro:

"Dim sylwadau o ran priodoldeb."

iii. Y Pennaeth Cyllid:

“Nodaf yn rhan 6.1 o'r adroddiad fod gorwariant yn yr Adran Plant (fel adroddwyd i'r Cabinet yn yr adolygiad chwarter cyntaf o gyllideb 2016/17 yng Ngorffennaf). Byddaf yn ceisio cynorthwyo'r Adran Plant i reoli'r gyllideb lleoliadau/maethu, tra'n nodi fod y gwariant uwch oherwydd galw anochel o nifer uwch o achosion, yn arbennig rhai risg uchel.”

8.2. Barn yr Aelod Lleol:

8.2.1 Ddim yn fater lleol.

8.3. Canlyniad Unrhyw Ymgynghoriad:

8.3.1 Dim i'w nodi.

Atodiadau:

Atodiad 1 Mesurau Perfformiad

Dogfennau Cefndirol:

Dim.